

VREDNOST SPORNEGA PREDMETA PRI ALTERNATIVNEM REŠEVANJU POTROŠNIŠKIH SPOROV¹

Ana Čertanec,

*univerzitetna diplomirana pravnica, diplomirana ekonomistka,
asistentka, sodelavka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani*

1. UVOD

V našem pravnem sistemu za dostop do sodišča razen pri reviziji ni zahtevana določena vrednost spornega predmeta. *Ratio* povedanega je, da lahko vsakdo vloži tožbo in tako zaščiti svoje pravice. V nasprotnem primeru bi bila posamezniku onemogočena pravica do sodnega varstva, s čimer bi bil kršen 23. člen Ustave Republike Slovenije (URS).² Taka ureditev pomeni, da ima posameznik omogočen dostop do sodišča tudi v primerih minorne vrednosti spornega predmeta. Ker takih postopkov ne bi bilo racionalno voditi po pravilih, ki veljajo v rednem postopku, se je razvil t. i. postopek v sporih majhne vrednosti, ki je urejen v 30. poglavju Zakona o pravdnem postopku (ZPP).³ Drugače kot v postopku po ZPP pa naj bi bila po predlogu Zakona o alternativnem reševanju potrošniških sporov (ZARPS)⁴ za reševanje potrošniških sporov pred razsodiščem, ustanovljenim prav za ta namen, pomembna vrednost spornega predmeta. V tem prispevku bom predstavila stališče o neprimernosti take ureditve in navedla argumente za to trditev.

¹ Prispevek je bil pripravljen na podlagi seminarske naloge z naslovom Problematika določitve najnižje vrednosti spornega predmeta pri alternativnem reševanju potrošniških sporov, ki jo je avtorica izdelala aprila 2013 pod mentorstvom prof. dr. Aleša Galiča na doktorskem študiju gospodarskega prava na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani pri predmetu Civilno procesno pravo.

² Ur. l. RS, št. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13.

³ Ur. l. RS, št. 26/99, 96/02, 2/04, 52/07, 45/08.

⁴ Zakon o alternativnem reševanju potrošniških sporov (ZARPS) – delovno besedilo, dostopno na: <www.tzslo.si/pic/pdf/zakonodaja/ZARPS.pdf> (15. 4. 2013).

2. POMEN VREDNOSTI SPORNEGA PREDMETA V ZPP

Po ZPP je vrednost spornega predmeta pomembna samo:⁵

- zaradi ugotovitve stvarne pristojnosti,
- v primeru pravice do revizije ter
- v drugih primerih, ki so določeni v ZPP (opredelitev, ali gre za spor majhne vrednosti, ali so podani pogoji za izdajo nedokumentarnega plačilnega naloga in ali lahko odvetnika v gospodarskih sporih nadomešča odvetniški pripravnik).

Kot je razvidno iz naštetih primerov, je za dostop do sodišča vrednost spornega predmeta pomembna samo pri reviziji. ZPP v 367. členu določa, da je revizija dopustna, če vrednost izpodbijanega dela pravnomočne sodbe presega 40.000 evrov, kadar je vrednost spornega predmeta nižja, pa pod pogojem, da jo v skladu s 367.a členom ZPP dopusti sodišče. Dodatno je še določeno, da sodišče revizije ne more dopustiti, če zakon določa, da revizije ni, ali če vrednost izpodbijanega dela pravnomočne sodbe ne presega 2.000 evrov. Izjema od navedenega obstaja pri delovnih in socialnih sporih, ko lahko sodišče revizijo dopusti, tudi če vrednost izpodbijanega dela pravnomočne sodbe ne presega 2.000 evrov.

Iz veljavne ureditve pravnega postopka je razvidno, da je preseženo načelo rimskega prava *de minimis non curat praetor*, ki pomeni, da se pretor ne meni za malenkosti, torej da predmet sodnega postopka ne morejo biti zadeve, ki so nepomembne in malenkostne.⁶ URS v 23. členu določa, da ima vsakdo pravico, da o njegovih pravicah in dolžnostih ter o obtožbah proti njemu brez nepotrebnega odlašanja odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče (t. i. pravica do sodnega varstva).⁷ V skladu s stališčem Ustavnega sodišča RS pa pravica do sodnega varstva ne pomeni le pravice do postopka pred sodiščem in sodne odločitve, temveč tudi do meritorne odločitve v sporu in s tem možnosti učinkovitega in dejanskega izvrševanja človekovih pravic.⁸

Vsakdo ima torej pravico dostopa do sodišča in v skladu s 23. členom URS ter drugim odstavkom 2. člena ZPP sodišče ne sme odreči odločitve o zahtevku, za katerega je pristojno (t. i. pravilo prepovedi *non liquet* v civilnih sodnih postopkih). Ravno to pravilo pa izključuje tudi možnost uporabe pravila *de minimis non curat praetor*, torej odklonitve odločitve, češ da vprašanje ni (do-

⁵ J. Zobec, v: L. Ude in drugi, nav. delo (2005), str. 216.

⁶ J. Kranjc, nav. delo, str. 66.

⁷ Podrobneje o pravici do sodnega varstva v: A. Galič, nav. delo, str. 337–385.

⁸ Prav tam, str. 342.

volj) pomembno.⁹ Izjema, ki bi morda dopuščala uporabo pravila prepovedi odreka odločitve o zahtevku, je primer, ko je uveljavljanje popolnoma bagatelnega zahtevka mogoče pod določenimi pogoji opredeliti kot zlorabo procesnih pravic.¹⁰ ZPP namreč v 11. členu določa, da si mora sodišče prizadevati, da se opravi postopek brez zavlačevanja in s čim manjšimi stroški, in onemogočiti vsako zlorabo pravic, ki jih imajo stranke v postopku.

V pravnem postopku uporaba načela *de minimis non curat praetor* ni sprejemljiva, saj je od posameznikove presoje odvisno, kaj je nepomembna zadeva. Tako se pred sodiščem lahko pojavijo tudi primeri z majhno vrednostjo spornega predmeta. S tem namenom je zakonodajalec oblikoval postopek v sporih majhne vrednosti, ki je odraz načela ekonomičnosti in pospešitve postopka. V zadevah, v katerih vrednost tožbenega zahtevka ne presega zakonsko določenega zneska (tj. 2.000 evrov), je vodenje pravde tako dopustno, vendar po postopkovnih pravilih, ki zmanjšujejo kakovost pravnega varstva na še sprejemljivi minimum.¹¹ Praviloma se stranke pri izredno majhnih vrednostih spornega predmeta (npr. 20 evrov) ne bodo odločile za tožbo, vendar je prav, da to možnost imajo, če ima stvar, ne glede na njeno objektivno majhno vrednost, zanje velik pomen.

V zadnjih petih letih je pritožbeno sodišče kar nekajkrat uporabilo načelo *de minimis non curat praetor* kot argument, da ni odgovorilo na določene pritožbene navedbe ali ni poseglo v odločitev sodišča prve stopnje, ker je bila zmotna samo v neznatnem delu.¹² Takšna obrazložitev je še posebej zanimiva, saj kot je bilo povedano na začetku, v pravnem postopku ne poznamo načela *de minimis non curat praetor*. Pri tem preseneča tudi različno tolmačenje zanemarljivosti zneska. V sodbi VSL II Cp 979/2012 sodišče utemeljuje, da se ni ukvarjalo z določenim vprašanjem, ker ne gre za znesek, ki bi dosegal 2 evra. V sodbi VSL I Cp 4402/2010 pa se sodišče druge stopnje ni spuščalo v presojo določenih pritožbenih navedb zaradi zanemarljivosti zneska, ki pa je znašal 4 evre. Sodišče bi v teh primerih načeloma (če bi bili izpolnjeni pogoji) lahko uporabilo argument zlorabe procesnih pravic za odstop od prepovedi *non liquet*, nikakor pa ne načela *de minimis*.

⁹ A. Galič, v: L. Ude in drugi, nav. delo (2005), str. 37.

¹⁰ Prav tam.

¹¹ N. Betetto, v: L. Ude in drugi, nav. delo (2009), str. 703.

¹² Glej: sodba VSL II Cp 2524/2009 z dne 30. septembra 2009, sklep in sodba VSL II Cp 3644/2008 z dne 1. aprila 2009, sodba VSL I Cp 4402/2010 z dne 9. marca 2011, sodba in sklep VSL I Cp 3688/2011 z dne 11. aprila 2012, sodba VSL II Cp 979/2012 z dne 26. septembra 2012 in sodba VSL II Cp 1356/2012 z dne 24. oktobra 2012.

Tako je na primer Višje sodišče v Ljubljani s sklepom opr. št. II Ip 1002/2009¹³ pritožbo proti dvema sklepoma prvostopenjskega sodišča zavrnilo zaradi zlorabe pravice do sodnega varstva, ker je upnik predlagal izvršbo zaradi izterjave terjatve v bagatelnem znesku. Višje sodišče je obrazložilo, da vztrajanje pri izterjavi tako bagatelnega zneska (upnikova terjatev do dolžnika je znašala en cent) ocenjuje kot zlorabo pravice do sodnega varstva, ki jo je treba onemogočiti in zaradi katere je sodno varstvo utemeljeno tudi odreči. Sodišče je menilo, da upnik vztraja pri izvršbi za bagatelni znesek le zato, da bi dosegel povračilo nepotrebnih stroškov, ki so mu nastali zaradi zastopanja po odvetniku, saj razumnih razlogov za vztrajanje ni navedel, kar pa je bila po mnenju sodišča zloraba procesne pravice.

3. VREDNOST SPORNEGA PREDMETA PO PREDLOGU ZARPS

V pripravi (oziroma bolje rečeno v mirovanju) je predlog ZARPS, ki bo urejal postopke alternativnega reševanja potrošniških sporov, ki jih bo izvajalo razsodišče za potrošniške spore (1. člen predloga ZARPS). Po predlogu ZARPS naj bi bila za dostop do razsodišča za potrošniške spore pomembna vrednost spornega predmeta. Predlog ZARPS v 2. členu določa, da se ta zakon uporablja, če je vrednost spornega predmeta največ 5.000 evrov in najmanj 40 evrov. Predsednik razsodišča lahko izjemoma odloči, da razsodišče obravnava tudi pritožbo, katere vrednost ne dosega spodnje meje (torej 40 evrov), če presodi, da je obravnavanje upravičeno zaradi interesov varstva potrošnikov, zlasti zaradi nevarnosti množičnega oškodovanja potrošnikov (drugi odstavek 2. člena predloga ZARPS).

Za vložitev tožbe za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov (kot primer takšne tožbe je v predlogu ZARPS navedena tožba z zahtevkom za opustitev določenega oglaševanja ali uporabe splošnih pogojev poslovanja ali pogodbenih določil ali uporabe določenih poslovnih praks) je po predlogu prvega odstavka 10. člena ZARPS poleg potrošnikov procesno legitimirana tudi organizacija za varstvo potrošnikov. Če pa ravnanje, na katero se nanaša tožba, lahko prizadene položaj in pravice potrošnikov v državi članici Evropske skupnosti (zdaj Evropske unije), sta procesno legitimirana tudi organizacija ali neodvisen javni organ (npr. potrošniški ombudsman), ki sta po predpisih tiste države ustanovljena za varovanje pravic in interesov potrošnikov v tisti državi (drugi odstavek 10. člena predloga ZARPS). Taka zahteva naj bi se lahko vložila, če je vrednost spornega predmeta višja od 10 evrov, kar pomeni, da je tudi tu določena najnižja vrednost spornega predmeta.

¹³ Sklep VSL II Ip 1002/2009 z dne 13. maja 2009.

Po predlagani ureditvi naj bi bilo torej razsodišče pristojno za vse potrošniške spore, v katerih je vrednost spornega predmeta višja od (ali enaka) 40 evrov in nižja od (ali enaka) 5.000 evrov, z nekaj izjemami pri spodnji vrednosti spornega predmeta. Kot razlog za tako ureditev sta v predlogu zakona navedena na eni strani izogibanje bagatelnim sporom v skladu z načelom *de minimis* in na drugi strani napotitev strank z visokimi zahtevki na sodišče, saj naj bi bil v sporih višjih vrednosti klasični pravdni postopek primernejši. Takšna ureditev je utemeljena s tem, da podobne rešitve pozna večina evropskih držav, ki so uvedle postopke alternativnega reševanja potrošniških sporov.¹⁴

Medtem ko določitev zgornje meje spornega predmeta niti ni sporna, je lahko težava pri določitvi spodnje meje spornega predmeta. Ker ne gre za sodni postopek, temveč za alternativno reševanje sporov, je določitev najnižje vrednosti spornega predmeta seveda povsem dopustna, saj ne more biti kršena pravica do sodnega varstva, ker ima potrošnik še vedno možnost vložiti zahtevek pred sodiščem, kjer ta omejitev ne velja. Vendar se postavlja vprašanje, ali je taka ureditev smiselna in ali se bo s tem dosegel učinek, ki ga želi zakon doseči. Zaradi varstva potrošnikov in uveljavljanja njihovih pravic bi bilo bolje, da spodnja vrednost ne bi bila določena ali bi bila vsaj nižja.

Ker lahko iz predloga ZARPS razberemo zakonodajalčev razlog za določitev najnižje vrednosti spornega predmeta, v nadaljevanju podajam razloge proti določitvi najnižje vrednosti spornega predmeta ter poskušam ovreči razloge za njeno določitev.

3.1. Razlogi proti določitvi najnižje vrednosti spornega predmeta

Najtehtnejši argument proti taki ureditvi je, da se s tem ne bo zagotovilo učinkovito varstvo potrošnikov, torej ravno to, kar želi zakon doseči. V primeru določitve spodnje vrednosti spornega predmeta bi lahko bil ogrožen namen zakona, ki je opredeljen v 1. členu ZARPS, in sicer vzpostaviti dodatno možnost hitrega, enostavnega in učinkovitega reševanja potrošniških sporov, če predhodni poskus sporazumne rešitve med potrošnikom in podjetjem ni bil uspešen.

Značilnosti povprečnih potrošniških sporov so:¹⁵

- dejanska neenakost med potrošnikom in podjetjem pri finančnih zmožnostih, izkušnjah pri uveljavljanju pravic ter poznavanju prava,

¹⁴ Zakon o alternativnem reševanju potrošniških sporov (ZARPS) – delovno besedilo, str. 2.

¹⁵ Prav tam, str. 1 in 2.

- premoženjska vrednost spora je pogosto prenizka, da bi se potrošniku izplačalo tvegati visoke sodne stroške in izgubljen čas pri dolgotrajnem sodnem postopku,
- pogosti so primeri, ko je ogrožen kolektivni interes vseh ali večine potrošnikov, ne da bi ob tem posamezen potrošnik lahko izkazal konkretno kršitev svojih pravic, pri tem pa prav zaradi povedanega klasična zasnova pravnega postopka kot temeljne oblike reševanja civilnopravnih sporov odpove.

Iz teh razlogov, ki jih visoki zaostanki na sodiščih in čezmerno trajanje postopkov še dodatno zaostrijo, ostaja potrošnikom možnost sodnega varstva marsikdaj le formalno zagotovljena, v praksi pa nedosegljiva.¹⁶ Čeprav torej obstaja potrošnikova pravno zavarovana pravica, ki je bila prekršena, zaradi pomanjkanja ustreznih oblik alternativnega reševanja sporov potrošnik dejansko nima praktične možnosti za uveljavitev pravnega varstva.¹⁷ Če to velja za potrošniške spore, v katerih je vrednost spornega predmeta višja od 40 evrov, po logični razlagi *a maiori ad minus* še toliko bolj velja za potrošniške spore, v katerih je vrednost spornega predmeta nižja od 40 evrov.

Če je torej namen ZARPS omogočiti hitrejšo in učinkovitejšo reševanje potrošniških sporov, bi bilo edino smiselno, da vrednost spornega predmeta ne bi bila omejena, saj se je treba zavedati, da večina potrošniških sporov ne presega 40 evrov. Tako tudi za potrošniške spore pod 40 evrov velja obrazložitev, ki jo dr. Betetto¹⁸ ponuja pri utemeljitvi pomembnosti sporov majhne vrednosti v civilnem procesu. Tudi pri potrošniških sporih obstaja nesorazmerje med stroški in časom, potrebnim za zaključek postopka, ter vrednostjo spornega predmeta, a ker je takih sporov veliko, z družbenega vidika niso nepomembni. Dejstvo je, da imajo potrošniki največ problemov pri izdelkih, katerih vrednost je nižja od 40 evrov. Gre za izdelke, ki jih potrošniki kupujejo pogosto in v nakup katerih vložijo malo napora (t. i. izdelki za vsakdanjo rabo).¹⁹ Prvi problem je, da v Sloveniji potrošniki ne poznajo svojih pravic, zato se večinoma ne odločajo za njihovo (sodno) uveljavljanje. Kadar poznajo svoje pravice, pa se ne odločijo za njihovo sodno uveljavljanje, ker bi postopek pred sodiščem od njih zahteval več stroškov in časa, kot če se sprijaznijo z napako in kupijo nov izdelek. Ker trgovci vedo, da se pri tako majhnih zneskih (skoraj) nihče ne bo pritožil, lahko dajejo na trg slabše izdelke. Pri izdelkih, ki jih ljudje kupujejo manj pogosto in so dražji, bo tudi potrošnik bolj previden in pozoren ter se bo veliko prej odločil za vložitev tožbe, če bo z izdelkom ali storitvijo kaj narobe.

¹⁶ Prav tam.

¹⁷ Prav tam.

¹⁸ N. Betetto, v: L. Ude in drugi, nav. delo (2009), str. 703.

¹⁹ M. Konečnik Ruzzier, nav. delo, str. 120.

Z omejitvijo bi bila prednost na strani trgovcev, saj potrošniki za manj vredne izdelke ne bi imeli nobenega (*de facto*) učinkovitega pravnega varstva. Na prvi pogled se nam znesek treh evrov res zdi majhen, vendar če izdelek s takšno ceno vsak dan v letu kupi 10.000 kupcev, ima od tega trgovec na koncu ogromen zaslužek. S tem ko za izdelke z vrednostjo, nižjo od 40 evrov, ne bi bilo mogoče začeti potrošniškega spora pred razsodiščem, ustvarjamo mišljenje, da je pri izdelkih z nižjo vrednostjo vseeno, če trgovec krši pravila. Prepričana sem, da bi taka ureditev poslabšala učinkovitost alternativnega varstva potrošnikov in potrošniških pravic na splošno.

Kot je bilo že rečeno, ima sicer po predlogu ZARPS predsednik razsodišča možnost, da dovoli obravnavanje spora, katerega vrednost ne dosega 40 evrov, če bi bilo to upravičeno zaradi interesa varstva potrošnikov, vendar je dvomljivo, ali je to res dovolj učinkovit mehanizem. Zastavlja se namreč vprašanje, po kakšnih merilih bo predsednik razsodišča vnaprej presodil, ali je obravnavanje upravičeno zaradi interesa varstva potrošnikov. Morda bi se to pri nekaterih primerih dalo ugotoviti, pri vseh pa gotovo ne. Tudi spor za 1 euro je lahko pomemben, če prihaja do množičnih zlorab potrošniških pravic, pa ne (zgolj) zaradi finančnih posledic, temveč zaradi posledic za zagotavljanje varstva potrošnikov.

Prav tako pri zahtevkih za varstvo kolektivnih interesov potrošnikov ne bi smela biti določena najnižja meja, saj gre za zahtevke, pri katerih je težko določiti vrednost spornega predmeta. Tako lahko le ugibamo, kako se bo ovrednotila npr. vrednost zahtevka za opustitev določenega oglaševanja.

3.2. Ovržba razlogov za določitev najnižje vrednosti spornega predmeta

Argument za določitev najnižje vrednosti spornega predmeta, ki je podan v predlogu ZARPS, je izogibanje bagatelnim sporom. Če torej sledimo predlogu ZARPS, je bagatelni spor vsak spor, v katerem je vrednost spornega predmeta nižja od 40 evrov. Ker je torej cilj predlagatelja zakona izogibanje bagatelnim sporom, bom poskušala izpeljati razloge za postavitev takšnega cilja in jih ovreči. Prvi razlog bi lahko bil načelo ekonomičnosti, drugi pa strah pred prevelikim pripadom vlog.

Prvi razlog je torej lahko načelo ekonomičnosti, in sicer preveliki stroški postopka v povezavi z nizko vrednostjo spornega predmeta. Povsem razumem stališče, da bi pri potrošniških sporih nižje vrednosti lahko nastalo nesorazmerje med stroški postopka in vrednostjo spora, vendar bi po mojem mnenju učinek na blaginjo celotne družbe, ki bi ga prinesla možnost dostopa do razsodišča, lahko pretehtal nad njenimi izgubami zaradi opisanega finančnega

nesorazmerja. Tako bi se lahko razvila višja raven zaščite potrošnikov, od česar bi imela korist celotna družba, zaradi česar bi bile torej celotne koristi večje od izgube na račun stroškov postopka. V predlogu ZARPS predlagatelj ugotavlja, da lahko še tako natančna, celovita in za potrošnika ugodna ureditev material-nopravnih pravic in obveznosti v razmerjih s potrošniki ostane brez učinka, če niso obenem zagotovljena tudi procesna sredstva za učinkovito uveljavitev teh pravic v sporu.²⁰ V primeru določitve najnižje vrednosti spornega predmeta bi se po mojem mnenju zgodilo prav to. Seveda se bo varstvo potrošnikov na račun ustanovitve razsodišč izboljšalo, vendar ne toliko, kot bi se lahko, če ne bi bila določena najnižja vrednost spornega predmeta.

Drugi razlog pa bi, kot je bilo povedano, torej lahko bil strah pred prevelikim pripadom vlog, saj bi lahek dostop do razsodišča lahko bil (pre)velika skušnjava za h kverulantstvu nagnjeno prebivalstvo. Vendar tudi to že ureja obstoječi predlog zakona. Predlog ZARPS namreč v 11. členu določa, da mora potrošnik ob vložitvi zahteve za začetek postopka plačati takso v znesku 20 evrov. Dejstvo, da mora potrošnik v vsakem primeru plačati takso, ki ni odvisna od vrednosti spora, je neke vrste varovalka pred neutemeljenimi vlogami, zato ni potrebna tudi določitev najnižje vrednosti. Prav tako je varovalka šesti odstavek 11. člena ZARPS, ki določa, da sme predsednik razsodišča odločanje o zahtevi zavrnil, če je očitno, da potrošnik s pritožbo ne bo uspel, če gre za zadevo, ki je očitno neprimerna za obravnavanje pred razsodiščem,²¹ če gre za zlorabo procesnih pravic ali očitno kverulantsko vlogo. Če ni očitno, da potrošnik z zahtevo ne bo uspel, pa bi bilo pravično, da bi potrošnik imel možnost dostopa do razsodišča, saj bi se s tem spodbujalo okolje, primerno za razvoj dejanske zaščite potrošnikov.

Kadar je vrednost spora nižja od 40 evrov, se potrošnik verjetno ne bo odločil za postopek pred sodiščem zaradi očitnega nesorazmerja med premoženjsko vrednostjo kršene oz. ogrožene pravice ter grozečimi sodnimi stroški, zaradi česar klasični sodni pravdni postopek ni primerna oblika za reševanje teh sporov.²² Nizki stroški in lažja dostopnost razsodišča pa bi potrošnike spodbujali, da se odločijo za vložitev zahtevka. Vse prehitro se namreč pri majhnih vrednostih izdelka sprijaznijo s tem, da jim je trgovec prodal pokvarjen izdelek, ker preprosto nimajo volje in časa ukvarjati se s tem. Če bi imeli možnost dostopa

²⁰ Zakon o alternativnem reševanju potrošniških sporov (ZARPS) – delovno besedilo, str. 1 in 2.

²¹ Šteje se, da pritožba potrošnika ni primerna za obravnavanje pred razsodiščem, zlasti če bi dokazovanje temeljilo le na zaslišanju prič ali če bi bili stroški izdelave strokovnega mnenja, potrebnega za odločitev v sporu, nesorazmerni z vrednostjo spora.

²² Zakon o alternativnem reševanju potrošniških sporov (ZARPS) – delovno besedilo, str. 1 in 2.

do razsodišča, bi se jih vsaj nekaj odločilo za to, kar bi povečalo pritisk na trgovce, da namenijo večjo pozornost kakovosti prodanih izdelkov in s tem povečujejo kakovost izdelkov v Sloveniji. Ni namreč skrivnost, da Slovenija še vedno velja za državo, v kateri se prodajajo izdelki slabše kakovosti (t. i. drugorazredni trg). Potrošnik bo moral sam racionalno presoditi, ali je vredno, da plača takso 20 evrov za spor, v katerem je vrednost npr. 10 evrov, torej ali morebitne koristi pretehtajo njegove stroške. Bistvo tega pa je, da bo to stvar potrošnikove svobodne presoje in odločitve.

Če bo sprejet zakon v sedanjem besedilu, se bo stanje v slovenskem sistemu varstva potrošnikov izboljšalo, vendar pa se prav zaradi določene najnižje vrednosti spornega predmeta ne bo izboljšalo bistveno. Če bo možnost dostopa omejena, bo učinkovitost razsodišča za potrošniške spore vsekakor zmanjšana.

4. PRIMERJALNOPRAVNA UREDITEV VREDNOSTI SPORNEGA PREDMETA PRI ALTERNATIVNIH OBLIKAH REŠEVANJA POTROŠNIŠKIH SPOROV

Na ravni Evropske unije je bila 21. maja 2013 sprejeta Direktiva o alternativnem reševanju potrošniških sporov (v nadaljevanju: Direktiva).²³ Ta v 5. členu določa, da lahko države članice po lastni presoji organu alternativnega reševanja sporov (v nadaljevanju: ARS) dovolijo, da ohrani ali uvede postopkovna pravila, na podlagi katerih lahko zavrne obravnavo zadevnega spora iz razloga, da vrednost zahtevka ne dosega vnaprej določenega denarnega praga ali da ta prag presega. Ob tem morajo države članice zagotoviti, da v primeru, kadar se organom ARS dovoli, da uvedejo vnaprej določene denarne pragove, s katerimi omejijo dostop do postopkov ARS, navedeni pragovi niso določeni tako, da bi bistveno poslabšali dostop potrošnikov do obravnave pritožb pri organih ARS. V 25. uvodni izjavi Direktive je zato navedeno, da bi morale države članice pri določitvi denarnega praga vedno upoštevati, da se lahko dejanska vrednost spora med državami članicami razlikuje in da bi zato določitev nesorazmerno visokega praga v eni državi članici lahko ovirala dostop do postopkov ARS za potrošnike iz drugih držav članic.

²³ Direktiva 2013/11/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. maja 2013 o alternativnem reševanju potrošniških sporov ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2009/22/ES (Direktiva o alternativnem reševanju potrošniških sporov), UL L 165, 18. junij 2013, str. 63–79.

S to ureditvijo je bila ovržena prvotna ideja Evropskega parlamenta, ki je v poročilu o predlogu Direktive²⁴ predlagal, da države članice lahko omejijo primernost spora za vložitev pri organu ARS, in sicer tako, da določijo najnižji prag za vrednost zahtevka, kjer se ugotavlja, ali je vrednost zahtevka nesorazmerno nižja kot dejanski stroški postopka ARS. Obrazložitev take ureditve je bila, da bi bilo morda koristno, da bi države članice določile najnižji prag za vrednost zahtevka, saj bi s tem preprečile nerazumne primere. Ker taka ureditev ni bila sprejeta, lahko sklepamo, da so ugotovili, da načelo ekonomičnosti, ki verjetno žene tudi slovenskega zakonodajalca, za razreševanje potrošniških sporov ni primerno.

Iz sprejete ureditve lahko razberemo, da se države članice lahko odločijo za določitev najnižje vrednosti spornega predmeta, vendar že Direktiva opozarja na pasti take ureditve. Namen Direktive je namreč vsem državljanom Evropske unije zagotoviti dostop do učinkovitih in kakovostnih sistemov ARS ter enako visoko izhodiščno raven varstva. S tem naj bi bil potrošnikom zagotovljen preprost, primeren in cenovno ugoden način reševanja sporov glede prodaje blaga ali opravljanja storitev v Evropski uniji.²⁵ Menim, da bo v primeru, da se bo država članica odločila za najnižjo vrednost spornega predmeta, nekaterim potrošnikom dostop do organa ARS še vedno onemogočen. Prav tako določena najnižja vrednost ne bo dovolila popolnega razcveta spletnega trgovanja, za kar se zavzema Direktiva, saj bo pri manjših vrednostih izdelka ostal pomislek glede kupovanja in prodajanja prek spleta zaradi bojazni, da v primeru spora stranka ne bo dobila povračila brez visokih sodnih stroškov.

Kot je bilo že omenjeno v prejšnjem poglavju, predlog ZARPS navaja, da podobne rešitve glede določitve najnižje vrednosti spornega predmeta, kot bo slovenska, pozna večina evropskih držav, kar pa se je izkazalo za neresnično. V okviru študije o uporabi alternativnega reševanja sporov v EU²⁶ je bila opravljena anketa o sistemih ARS, na podlagi katere so ugotovili, da od 164 sodelujočih kar 144 sistemov ARS nima določene najnižje vrednosti spornega predmeta, še trije pa imajo določeno mejo pod 20 evrov. Glede na podatke iz ankete nimajo določene najnižje vrednosti spornega predmeta v sodelujočih

²⁴ Poročilo o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o alternativnem reševanju potrošniških sporov ter spremembi Uredbe (ES) št. 2006/2004 in Direktive 2009/22/ES (Direktiva o alternativnem reševanju potrošniških sporov) z dne 16. oktobra 2012, COM(2011)0793.

²⁵ Prav tam.

²⁶ Civic Consulting of the Consumer Policy Evaluation Consortium (CPEC), nav. delo, str. 332

sistemih ARS²⁷ v Franciji, Latviji, Veliki Britaniji, Belgiji, Bolgariji, Luksemburgu, Sloveniji in na Portugalskem, Irskem, Češkem, Finskem, Madžarskem, Malti, Slovaškem.

Prav tako, razen redkih izjem,²⁸ nimajo določene najnižje vrednosti spornega predmeta sistemi ARS v Nemčiji, Španiji, Italiji in Avstriji. Izjeme so predvsem na področjih finančnih storitev, zavarovalništva, telekomunikacij itd., torej ne na področjih, za katera bo pristojno potrošniško razsodišče v Sloveniji. Tudi na Poljskem vrednost spornega predmeta pred splošnim organom ARS (Consumer conciliation courts) ni omejena, omejena pa je na področjih zavarovalništva in finančnih storitev.²⁹ Prav tako na Nizozemskem splošni organ ARS (Foundation for Consumer Complaints Boards), ki je sestavljen iz 53 potrošniških odborov na različnih področjih, nima določene najnižje vrednosti spornega predmeta, najnižja vrednost je izrecno določena samo na drugi in tretji stopnji na področju finančnih storitev, za katero je pristojen organ KiFiD (Klachteninstituut Financiële Dienstverlening).³⁰

Na področjih, za katera bo pristojno potrošniško razsodišče v Sloveniji, imajo določeno najnižjo vrednost spornega predmeta samo Švedska, Danska in Estonija.

Na Švedskem (National Board for Consumer Complaints) imajo določeno najnižjo vrednost spornega predmeta glede na vrsto izdelka, možna pa je izjema, če je spor v splošnem interesu ali so podani posebni razlogi za odstop od določene vrednosti. Določene najnižje vrednosti so: 500 švedskih kron (SEK) ali približno 55 evrov za spore v povezavi z obutvijo, tekstilom ali mešanim blagom; 1.000 SEK ali približno 110 evrov za spore v povezavi z elektroniko, telekomunikacijami, motorji, potovanji, pohištvo in pranjem; 2.000 SEK ali približno 221 evrov za spore v povezavi s plovili, nepremičninami, finančnimi storitvami, zavarovalniškimi storitvami.³¹

²⁷ Seznam sodelujočih sistemov ARS je objavljen na straneh 540–545 navedene študije o uporabi alternativnega reševanja sporov v EU.

²⁸ Natančen pregled najnižjih in najvišjih vrednosti spornega predmeta sistemov ARS, ki so se v okviru že omenjene študije o uporabi alternativnega reševanja sporov v EU izrekli, da imajo določeno najnižjo ali najvišjo vrednost spornega predmeta, je objavljen na straneh 396–399 te študije.

²⁹ M. Tulibacka: Poland, v: C. Hodges, I. Benöhr, N. Creutzfeldt-Banda, nav. delo, str. 189.

³⁰ F. Weber, C. Hodges: The Netherlands, v: C. Hodges, I. Benöhr, N. Creutzfeldt-Banda, nav. delo, str. 154.

³¹ F. Weber, C. Hodges, N. Creutzfeldt-Banda: Sweden, v: C. Hodges, I. Benöhr, N. Creutzfeldt-Banda, nav. delo, str. 232, 237, 241.

Na Danskem je določena spodnja meja vrednosti spornega predmeta, glede katere je dopustno sprožiti spor pred odborom (The Consumer Complaints Board), nekateri spori pa so v celoti izključeni iz njegove pristojnosti (avtomobilska popravila, obrtniške storitve). Najnižja vrednost spornega predmeta je 800 danskih kron (DKK) ali približno 104 evre, pri čemer je za spore glede tekstila in obutve ta meja 500 DKK ali približno 65 evrov, za motorna vozila pa 10.000 DKK ali približno 1.300 evrov.³²

V Estoniji mora biti vrednost spornega predmeta najmanj 300 estonskih kron (EEK) ali približno 20 evrov.³³

Glede na povedano lahko razberemo, da sicer obstajajo države z določeno najnižjo vrednostjo spornega predmeta, vendar je precej več tistih, ki je nimajo. Tako ni mogoče sprejeti argumenta predlagatelja ZARPS, da podobne rešitve pozna večina evropskih držav, saj trditev ne drži. Od nordijskih in pribaltskih držav, kjer imajo določeno vrednost spornega predmeta, se razlikujemo tako glede poslovne kulture, pravnega okolja kot tudi navad potrošnikov ter ponudnikov blaga in storitev. Varstvo potrošnikov je v teh državah bolje urejeno kot v Sloveniji, zato je v njihovem pravnem okolju takšna ureditev sprejemljiva (Tržni inšpektorat RS pa ima žal premalo sodelavcev in je zato premalo učinkovit). V vsakem primeru dejstvo, da imajo nekatere države urejeno najnižjo vrednost spornega predmeta, ne more biti razlog, da bi takšno ureditev uvedli tudi v Sloveniji. Nasprotno, za odstop od ureditve, kakršno pozna večina evropskih držav, bi morali imeti utemeljen razlog, ki pa ga glede na predstavljene argumente ni videti. Glede na stopnjo razvitosti potrošniške kulture bi bilo za naše okolje najprimernejše, da najnižja vrednost spornega predmeta (vsaj za zdaj) ne bi bila določena. Zavedati se moramo namreč velike verjetnosti, da potrošnik pri takih manjših vrednostih zahtevka ne bo vložil,³⁴ vseeno pa je treba odločitev za (ne)vložitev zahtevka prepustiti potrošnikovim volji, ne zakonodajalcu, ki za sprejem tovrstne ureditve nima utemeljenih razlogov.

5. SKLEP

Določitev najnižje vrednosti spornega predmeta pri alternativnem reševanju potrošniških sporov ni nedopustna. Ker gre za postopek alternativnega reševanja sporov, bo posameznik, čigar zahtevek bo pod določeno mejo, še vedno

³² Konsument Europa, nav. delo, str. 25

³³ Civic Consulting of the Consumer Policy Evaluation Consortium (CPEC), nav. delo, str. 433.

³⁴ Tudi izkušnje iz drugih sistemov ARS, ki nimajo določene najnižje vrednosti, so pokazale, da ni veliko takšnih sporov.

imel pravico do sodnega varstva, zaradi česar njegova ustavna pravica do sodnega varstva ne bo kršena. Vendar tovrstna ureditev ne zagotavlja potrebne (učinkovite) zaščite potrošnikov. Kršitev potrošniških pravic je največ prav pri manjših vrednostih, zato je treba resno premisliti o spremembi predlagane ureditve. Zaradi dvigovanja standardov zaščite potrošnikov je opustitev najnižje vrednosti spornega predmeta pri postopkih alternativnega reševanja potrošniških sporov edina smiselna odločitev. Primerjalni pregled evropske ureditve je razkril, da večina evropskih držav nima določene najnižje vrednosti spornega predmeta, sama pa tudi nisem našla nobenega utemeljenega razloga za predlagano ureditev. Glede na to, da bomo morali kmalu sprejeti zakonodajo na področju alternativnega reševanja potrošniških sporov, predlagam, naj najnižja vrednost spornega predmeta ne bo določena, saj ima taka ureditev več slabosti kot prednosti.

Literatura

- Civic Consulting of the Consumer Policy Evaluation Consortium (CPEC): Study on the use of Alternative Dispute Resolution in the EU – Final Report to DG SANCO, 2009.
- Aleš Galič: Pravica do sodnega varstva v civilnih zadevah, v: Avbelj, Matej, in drugi: Komentar Ustave Republike Slovenije: dopolnitev – A (ur. Lovro Šturm). Fakulteta za državne in evropske študije, Kranj 2011.
- Christopher Hodges, Iris Benöhr in Naomi Creutzfeldt-Banda: Consumer ADR in Europe. Hart Publishing, Civil Justice Systems, Oxford in Portland 2012.
- Maja Konečnik Ruzzier: Temelji trženja: pristop k trženjskemu načinu razmišljanja v 21. stoletju. MeritUM, Ljubljana 2011.
- Konsument Europa: Promoting Alternative Dispute Resolution. Baltic Sea Seminar, Stockholm 2005.
- Janez Kranjc: Latinski pravni reki. Druga izdaja, Cankarjeva založba, Zbirka Pravna obzorja, Ljubljana 2000.
- Lojze Ude in drugi: Pravdni postopek: zakon s komentarjem (1. knjiga). GV Založba in Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 2005.
- Lojze Ude in drugi: Pravdni postopek: zakon s komentarjem (3. knjiga). GV Založba in Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 2009.

VALUE OF THE MATTER IN DISPUTE IN ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION FOR CONSUMER DISPUTES¹

Ana Čertanec,

LL.B., BSc in Economics, Teaching Assistant, Faculty of Economics,
University of Ljubljana

1. INTRODUCTION

The Civil Procedure Act² as a general rule does not require the minimum or maximum value of the matter in dispute to be determined in order to access the court. The reason for that is that anyone can file an action in order to protect their rights. Otherwise, the individual would be denied the right to judicial protection, which would be a violation of Article 23 of the Constitution of the Republic of Slovenia³. This means that the individual has access to court even in cases of inferior value of the matter in dispute. It is not rational to lead such proceeding by the rules that apply to ordinary procedures, which resulted in the development of a special procedure for small claims. In cases where the value of the matter in dispute does not exceed the statutory amount (i.e. 2,000 EUR), litigation is permissible, but according to the procedural rules that lower the quality of legal protection to a still acceptable minimum.⁴ Unlike the Civil Procedure Act, the proposal of the Act on alternative dispute resolution for consumer disputes⁵ (hereinafter: AADRCD) proposes a specific value of

¹ The article was prepared on the basis of a paper with titled *Problems of determining minimum value of a claim in alternative dispute resolution for consumer disputes* that author made in April 2013 under the mentorship of prof. dr. Aleš Galič on doctoral study of corporate law on Faculty of Law University of Ljubljana in subject Civil procedure law.

² Official Gazette of RS, no. 26/99, 96/02, 2/04, 52/07, 45/08.

³ Official Gazette of RS, no. 33/91, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13.

⁴ N. Betetto, in: Ude, L., and others, op. cit. (2009), p. 703.

⁵ Zakon o alternativnem reševanju potrošniških sporov (ZARPS) – working draft, available at: <www.tzslo.si/pic/pdf/zakonodaja/ZARPS.pdf> (15. 4. 2013).

the matter in dispute to access the alternative dispute resolution (hereinafter: ADR) entity. In this article I will present a view on the inadequacy of such regulation and give relevant arguments in favor of this statement.

2. VALUE OF THE MATTER IN DISPUTE UNDER THE PROPOSAL OF THE AADRCD

Slovenia is preparing the AADRCD, which will regulate proceeding on alternative dispute resolution for consumer disputes, which will be conducted by the ADR entity (Article 1 of the proposal of the AADRCD). Article 2 of the proposal of the AADRCD prescribes that this act applies when the value of the matter in dispute does not exceed 5,000 EUR and is higher than 40 EUR. Reasons quoted in the proposal that support this kind of regulation are: avoiding petty disputes in accordance with the principle of *de minimis* and the referral of clients with higher values of a claim to court. Such regulation is justified by the fact that similar solutions exist in most European countries that have adopted alternative dispute resolution for consumers.⁶ The chairman of the ADR entity may exceptionally decide to also consider a claim where the value is below the lower limit (i.e. 40 EUR) if he determines that the consideration of a dispute is justified because of the interests of consumer protection, particularly because of the dangers of mass consumer detriment (Article 2(2) of the proposal of the AADRCD).

While the maximum value of the matter in dispute is not disputable, the problem may occur when setting the minimum value of the matter in dispute. Since this is not a judicial proceeding, but alternative dispute resolution determining the minimum value of the matter in dispute is entirely permissible, because the right to judicial protection cannot be violated, since the consumer is still able to file a claim before the court, where this restriction does not apply. However, the question arises whether such regulation is reasonable and whether it will achieve consumer protection and enforcement of their rights. Since the proposal of the AADRCD shows the legislator's reason for determining the minimum value of the matter in dispute, I will give the arguments against determining the minimum value of the matter in dispute and try to refute the reasons for its determination.

⁶ Zakon o alternativnem reševanju potrošniških sporov (ZARPS) – working draft, p. 2.

2.1. Reasons against determining the minimum value of the matter in dispute

The biggest argument against such regulation is that with the determination of minimum value of the matter in dispute we jeopardize the purpose of the Act, which is defined in Article 1 of the proposal of the AADRCD, namely to establish an additional possibility of a rapid, simple and efficient settlement of consumer disputes if the previous attempt of an amicable solution between consumers and businesses failed. It is necessary to bear in mind that there is a high number of consumer disputes that do not exceed 40 EUR, so from a social point of view, they are not insignificant.⁷ The fact is that consumers have the biggest amount of problems with products that have a value lower than 40 EUR. The first problem is that in Slovenia, consumers do not know their rights, so most of them do not decide for their (judicial) enforcement. When they do know their rights, they do not decide for their judicial enforcement because the procedure before the court would require significantly more money and time than to accept the defect and buy a new product. For these reasons, the consumers' possibility of judicial protection remains often only formally guaranteed, but practically unavailable.⁸ In fact, traders know that with such small values (almost) nobody will complain and that they can place inferior products on the market. The determination of the minimum value of the matter in dispute would give the trades an advantage, since consumers of less valuable products would have no (*de facto*) effective legal protection, thereby forming a notion that in case of products with a lower value it does not matter if the trader violates the rules. I am convinced that this kind of regulation would reduce the effectiveness of alternative consumer protection and consumer rights in general. If consumers had access to the ADR entity, at least few would choose this option and this would increase the pressure on traders to devote more attention to the quality of products sold, and thereby enhance the quality of products in Slovenia.

It has already been said that the proposal of the AADRCD gives the chairman of the ADR entity the possibility to allow the consideration of a dispute in values lower than 40 EUR. It is questionable whether this is really an effective mechanism. The obvious question is how and by which criteria the chairman of the ADR entity would decide if the consideration is in the interest of consumer protection. That could be determined in some cases but certainly not in all of them. Apart from that, the dispute for let us say 1 EUR could be impor-

⁷ Analogically similar to reasons for the importance of disputes with small claim in civil procedure. See N. Betetto, in: Ude, L., and others, op. cit. (2009), p. 703.

⁸ Zakon o alternativnem reševanju potrošniških sporov (ZARPS) – working draft, p. 1.

tant if there is a massive violation of consumer rights, not (only) because of the financial consequences, but also because the consequences for the provision of consumer protection.

2.2. Refutation of the reasons for the determination of a minimum value of the matter in dispute

The argument to determine the minimum value of the matter in dispute specified in the proposal of the AADRCD is to avoid petty disputes. If we follow the proposal of the AADRCD, the petty dispute is any dispute under 40 EUR. As the purpose of the proposer of the law is to avoid petty disputes, I will attempt to show the reasons for the formation of such a goal and refute them.

The first reason could be the principle of economy, namely the excessive costs of the procedure in relation to the low value of the matter in dispute. I completely understand the view that the lower values of consumer disputes could lead to a disproportion between the costs of the procedure and the value of the dispute; however, in my opinion the possibility to access the ADR entity would have a greater impact on the welfare of the society as a whole, opposite to the negative aspect due to the described financial imbalances. In this way we can develop a higher level of consumer protection, which would benefit society as a whole and the total benefits would outweigh the losses on account of the procedure costs.

Another reason could be the fear of excessive caseload, because easy access to the ADR entity may be a (too) big temptation for the population that is inclined to argue. However, this problem is already solved by the existing proposal. The proposal of the AADRCD in Article 11 prescribes that the consumer has to pay a fee of 20 EUR when filing a claim to start the procedure. The fact that the consumer has to pay a fee that does not depend on the value of the matter in dispute is a form of safety net against unfounded claims, and therefore we do not require the determination of a minimum value of the matter in dispute. The sixth paragraph of Article 11 of the proposal of the AADRCD also represents a form of safety net and prescribes that the chairman of the ADR entity may refuse to rule on a claim if it is obvious that the consumer's complaint will fail, if it is a matter that is clearly inappropriate to rule before the ADR entity and in the event of abuse of procedural rights or obvious frivolous claim. On the other hand, if it is not obvious that the consumer's request will fail, it would be fair if that consumer would have access to the ADR entity, as this would encourage an environment for the development of effective consumer protection.

3. COMPARATIVE OVERVIEW OF EUROPEAN LEGISLATION ON THE VALUE OF THE MATTER IN DISPUTE IN ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION FOR CONSUMER DISPUTES

On 21st of May 2013 the European Union adopted the Directive on consumer ADR (hereinafter: Directive).⁹ The Directive in Article 5 regulates that Member States may, at their discretion, permit ADR entities to maintain and introduce procedural rules that allow them to refuse to deal with a given dispute on the grounds that the value of the claim falls below or above a pre-specified monetary threshold. At the same time, Member States shall ensure that, when ADR entities are permitted to establish pre-specified monetary thresholds in order to limit access to ADR procedures, those thresholds are not set at a level at which they significantly impair the consumers' access to complaint handling by ADR entities.

From the adopted legislation we can see that Member States can decide to determine the minimum value of the matter in dispute, but the Directive itself already draws attention to certain pitfalls of such regulation. This legislation has refuted the original idea of the European Parliament which in the report on the proposal for a Directive¹⁰ proposed that Member States may limit the admissibility of a dispute for ADR by setting minimum thresholds for the value of the claim, taking into account whether the value of the claim is disproportionately lower than the actual costs of the ADR procedure. The reason given for such regulation was that it may be useful for Member States to set minimum thresholds for the value of the claim in order to avoid unreasonable cases being brought to ADR. Given that such regulation was not accepted, we can conclude they established that the principle of economy, which is probably the drive of the Slovenian legislator, is not appropriate for resolving consumer disputes.

As already mentioned in the previous chapter, the proposal of the AADRCD states that similar solutions concerning the determination of the minimum value of the matter in dispute, as the Slovenian, are used in most European

⁹ Directive 2013/11/EU of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on alternative dispute resolution for consumer disputes and amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2009/22/EC (Directive on consumer ADR), OJ L 165, 18. 6. 2013, pp. 63–79.

¹⁰ Report on the proposal for a directive of the European Parliament and of the Council on alternative dispute resolution for consumer disputes and amending Regulation (EC) No 2006/2004 and Directive 2009/22/EC (Directive on consumer ADR) from the 16 October 2012, COM(2011)0793.

countries, but this turned out to be untrue. In the course of the study of the use of alternative dispute resolution in the EU,¹¹ the survey was conducted on the ADR schemes, under which they found that out of the 164 participants of ADR schemes, 144 ADR schemes did not have a determined minimum value of the matter in dispute and three others had a limit set at 20 EUR. According to the data from the survey the minimum value of the matter in dispute is not determined in the participating systems ARS¹² in France, Latvia, Great Britain, Belgium, Bulgaria, Luxembourg, Slovenia, Portugal, Ireland, Czech Republic, Finland, Hungary, Malta and Slovakia.

Also, with a few exceptions,¹³ the minimum value of the matter in dispute is not determined in ADR systems in Germany, Spain, Italy and Austria. Exceptions mainly occur in the financial services, insurance, telecommunications, etc. and therefore not in the areas for which the ADR entity in Slovenia will have jurisdiction. Also in Poland, the value of the matter in dispute before the Consumer Conciliation Courts is not limited, but it is limited in the insurance sector and in financial services.¹⁴ In the Netherlands, the Foundation for Consumer Complaints Boards does not have the right to determine the minimum value of the matter in dispute, the lowest value is explicitly defined only on the second and third level in the field of financial services.¹⁵

In areas for which the ADR entity in Slovenia will have jurisdiction, only three countries have a determined minimum value of the matter in dispute: Sweden, Denmark and Estonia. Sweden (National Board for Consumer Complaints) has determined the minimum value with reference to the type of product with possible exceptions if the case is of interest in principle or there are special reasons for deviating from the financial limit. Minimum values are 500 Swedish krona (SEK) – around 55 EUR – for disputes relating to the shoes, textiles or general departments; 1000 SEK (about 110 EUR) for disputes relating to the electrical, motor, travel, furniture and laundry departments; 2,000 SEK (about 221 EUR) for disputes relating to the bank, boat, estate agents, housing and

¹¹ Civic Consulting of the Consumer Policy Evaluation Consortium (CPEC), *op. cit.*, p. 332

¹² The list of participating ADR schemes is published on pages 540–545 of above mentioned study on the use of alternative dispute resolution in the EU.

¹³ A detailed overview of the minimum and maximum values of the matter in dispute of ADR systems participating in already mentioned study on the use of alternative dispute resolution in the EU that said they have a determined minimum or maximum value is published on pages 396–399 of the study.

¹⁴ M. Tulibacka: Poland, in: Hodges, C., Benöhr, I., Creutzfeldt-Banda, N., *op. cit.*, p. 189.

¹⁵ F. Weber, C. Hodges: The Netherlands, in: Hodges, C., Benöhr, I., Creutzfeldt-Banda, N., *op. cit.*, p. 154.

insurance departments.¹⁶ In Denmark, the minimum value of the matter in dispute before the Consumer Complaints Board is 800 Danish krone (DKK) – (about 104 EUR), except for disputes concerning textiles and shoes where this limit is 500 DKK (about 65 EUR) and for motor vehicles where this limit is 10,000 DKK (about 1,301 EUR).¹⁷ In Estonia, the value of the matter in dispute is at least 300 Estonian kroons (EEK) – (about 20 EUR).¹⁸

Given the above, we can see that there is a small amount of countries with the determined minimum value, but the number of those which do not have it is much bigger. It is clear that we cannot follow the argument of the proposer of the AADRCD that similar solutions exist in most European countries, because that is not true. From the Nordic and the Baltic countries, where they have a determined minimum value of the matter in dispute, we differentiate both in terms of business culture, legal environment as well as the habits of consumers and providers of goods and services. In any case, the fact that some countries have determined the minimum value of the matter in dispute cannot be a reason to establish such regulation in Slovenia. On the contrary, to withdraw from the regulation, as it is known in most European countries, we should have a valid reason, which, according to the arguments presented above, does not appear. With regard to the degree of development of consumer culture in Slovenia it would be most appropriate if the minimum value (at least for now) was not determined. We have to be aware of the existence of a high probability that the consumer in such small value of the matter in dispute will not file a claim,¹⁹ but it is necessary to leave this decision to the consumer and not the legislator, who does not have grounds for the adoption of such regulation.

4. CONCLUSION

The determination of the minimum value of the matter in dispute in consumer ADR is not inadmissible. As this is a process for alternative dispute resolution, the individual whose claim will be below a certain limit will still have access to court and his constitutional right to judicial protection will not be violated. However, such regulation does not constitute a required (effective) protection of consumers. Most violations of consumer rights happen with lower values,

¹⁶ F. Weber, C. Hodges, N. Creutzfeldt-Banda: Sweden, in: Hodges, C., Benöhr, I., Creutzfeldt-Banda, N., op. cit., pp. 232, 237 and 241.

¹⁷ Konsument Europa, op. cit., str. 25

¹⁸ Civic Consulting of the Consumer Policy Evaluation Consortium (CPEC), op. cit., p. 433.

¹⁹ The experiences from other ARD systems with no determined minimum value also showed that there is only a few disputes with small value.

and for that reason it is necessary to consider amending the proposed regulation. A comparative overview of European legislation revealed that the majority of European countries have not established minimum values of a claim and the author of this article also did not find any valid reason for the proposed regulation. Because Slovenia will soon have to introduce legislation in the field of consumer alternative dispute resolution, I suggest there be no determined minimum value of the claim, since such regulation has more disadvantages than advantages.

References

- Civic Consulting of the Consumer Policy Evaluation Consortium (CPEC): Study on the use of Alternative Dispute Resolution in the EU - Final Report to DG SANCO, 2009.
- Christopher Hodges, Iris Benöhr and Naomi Creutzfeldt-Banda: Consumer ADR in Europe. Hart Publishing, Civil Justice Systems, Oxford and Portland 2012.
- Konsument Europa: Promoting Alternative Dispute Resolution. Baltic Sea Seminar, Stockholm 2005.
- Lojze Ude and others: Pravdni postopek: zakon s komentarjem (3. book). GV Založba and Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 2009.

Strokovni članek

UDK: 347.919:346.548, 347.919:366.5

ČERTANEC, Ana: Vrednost spornega predmeta pri alternativnem reševanju potrošniških sporov**Pravnik, Ljubljana 2014, let. 69 (131), št. 3-4**

Po predlogu Zakona o alternativnem reševanju potrošniških sporov je za dostop do razsodišča, ki bo razsojalo o potrošniških sporih, predvidena najnižja in najvišja vrednost spornega predmeta. Medtem ko določitev najvišje vrednosti spornega predmeta po mnenju avtorice ni sporna, se težave lahko pojavijo pri določitvi najnižje vrednosti spornega predmeta. Ker ima potrošnik še vedno možnost vložiti zahtevek pred sodiščem, kjer ta omejitev ne velja, določitev najnižje vrednosti spornega predmeta pri alternativnem reševanju potrošniških sporov ni nedopustna, saj s tem ni kršena pravica do sodnega varstva. Kljub temu avtorica v članku taki omejitvi nasprotuje in navaja argumente za trditev, da tovrstna ureditev zaradi varstva potrošnikov in uveljavljanja njihovih pravic ni primerna, saj je kršitev potrošniških pravic največ prav pri manjših vrednostih spornega predmeta. Avtorica v prispevku preuči tudi ureditev drugih evropskih držav na področju alternativnega reševanja potrošniških sporov in tako tudi s primerjalnega stališča utemelji trditev, da za predlagano slovensko ureditev ni tehtnih razlogov.

Professional Article

UDC: 347.919:346.548, 347.919:366.5

ČERTANEC, Ana: Value of the Matter in Dispute in Alternative Dispute Resolution for Consumer Disputes**Pravnik, Ljubljana 2014, Vol. 69 (131), No. 3-4**

The proposal of the Act on alternative dispute resolution for consumer disputes proposes minimum and maximum values of the matter in dispute for access to the alternative dispute resolution entity. While, according to the author, the determination of the maximum value of the matter in dispute is not questionable, problems may occur while trying to determine the lowest value of the matter in dispute. Since the consumer is still able to file an application before the court, where restrictions do not apply, determining the minimum value of the matter in dispute in consumer alternative dispute resolution is not inadmissible, since this does not violate the right to judicial protection. Nevertheless, the author of the paper opposes to such limitation and presents arguments in favor of the idea that for the sake of consumer protection and enforcement of its rights, such regulation is not appropriate, because most violations of consumer rights happen just there – in small values of the matter in dispute. The paper also examines the regulation of other European countries in the field of consumer alternative dispute resolution and tries, using a comparative overview, to underline the argument that the proposed Slovenian regulation does not have justified reasons.